Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULŬ LII.

„Gazeta" iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate
Pe unŭ anu 40 franci, pe șese luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din intru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administratiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unu anŭ 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 45. Brașovŭ, Sâmbătă 25 Februarie (9 Martie) 1889.

Brașovŭ, 24 Februarie v.

Sensaționala scire, că regele Milanŭ va renunța la tronŭ și va părăsi Serbia pentru durată s'a adeveritŭ așa de grabnicŭ, încâtŭ a produsŭ cea mai mare surprindere mai alesŭ în cercurile politice austro-ungare, carĭ puneau cele mai marĭ speranțe într'ênsulŭ și în politica lui esterióră.

Certa îndelungată între Regele Milanŭ și Regina Natalia, care n'a avutŭ numai caracterŭ personalŭ, ci și eminamente politicŭ, nu s'a terminatŭ cu divorțulŭ pronunțatŭ de cătra metropolitulŭ Teodosie, ci ea s'a curmatŭ numai acum cu renunțarea la tronŭ a lui Milanŭ și cu plecarea lui din Serbia.

Milanŭ plécă din Serbia, pe când Natalia se pregătesce a se reîntórce în patria ei adoptivă, lângă fiiulŭ ei, care sub conducerea unei regențe ocupă adĭ tronulŭ părăsitŭ de tatălŭ sĕu. Nu mai încape îndoiélă, regina Natalia a câștigatŭ partia dândŭ matŭ regelui.

Acésta este prima impresiune ce a trebuitŭ sĕ-o facă pretutindenĭ schimbarea la tronŭ în Serbia și orĭ și câtŭ s'ar ventila, întrebarea, că ore regența instituită după constituțiă de regele Milanŭ va continua politica acestuia séu nu, orĭ și care ar fi respunsulŭ, impresiunea aceea nu se va pute șterge.

Tocmai s'au împlinitŭ 17 anĭ, de când Milanŭ s'a urcatŭ pe tronulŭ Sêrbiei ca copilŭ de 14 anĭ. Proclamarea lui ca principe s'a făcutŭ curêndŭ după ce prințulŭ Mihailŭ Obrenovicĭ a fostŭ omorîtŭ în parculŭ Topsiderŭ în Belgradŭ. In capulŭ regenței, care a condusŭ afacerile țerii până ce a devenitŭ maiorenŭ prințulŭ Milanŭ, se afla același Ristićĭ, care stă și adĭ în fruntea regenții. Fiindŭ declaratŭ maiorenŭ în 1872 Milanŭ a luatŭ însușĭ frênele de regentŭ în mână. De atuncĭ și până adĭ a trecutŭ domnirea lui Milanŭ prin multe fase.

Unŭ anŭ după ce s'a căsătoritŭ, principele Milanŭ îndemnatŭ de Rusia șĭ-a și încercatŭ norocŭlŭ într'unŭ rĕsboiu cu Turcii. Mii de voluntarĭ rușĭ alergară în Serbia spre a lupta sub conducerea generalului Cernaiev împreună cu Sêrbii pentru liberarea Serbiei de sub suzeranitatea Sultanului. In tabera dela Alexinațŭ generalulŭ Cernaiev cu ai sĕi au proclamatŭ pe Milan ca rege alŭ Serbiei. Sêmțindu-se însĕ pré slabĭ Sêrbii n'au atacatŭ, dér în cele din urmă au fostŭ atacațĭ de oștirile turcescĭ din douĕ părțĭ și bătuțĭ amarŭ. Serbia a scăpatŭ la 1876 de nimicire numai în urma mijlocirei Angliei și a amenințărilorŭ Rusiei.

Pacea s'a încheiatŭ numai în primăvéra anului 1877, dér n'a duratŭ nicĭ unŭ anŭ, căcĭ după luarea Plevnei, Sêrbii ocupară fără vĕrsare de sânge provinciile mărginașe turcescĭ, carĭ erau deșertate de trupele otomane. Dela congresulŭ din Berlinŭ Serbia a primitŭ o mărire a teritoriului sĕu cu 15,000 chilomotri cuadrațĭ și i s'a recunoscutŭ suveranitatea.

La 6 Martie 1882 principele Milanŭ a fostŭ proclamatŭ ca rege ereditarŭ alŭ Sêrbiei. De atuncĭ elŭ s'a alipitŭ strînsŭ de politica Austriei, cu care a încheiatŭ tractate pentru construirea căilorŭ ferate orientale. Raporturile intime ale regelui Milanŭ cu Austro-Ungaria i-au atrasŭ acestuia disgrația Rusiei.

In anulŭ 1885, póte la îndemnulŭ noilorŭ sĕi amicĭ, regele Milanŭ în urma revoluției bulgare dela Filipopolŭ scóse din nou sabia din técă năvălindŭ cu oștirea lui asupra Bulgariei sub cuvêntŭ că voesce sĕ apere tractatulŭ dela Berlinŭ. Dér nicĭ în acestŭ rĕsboiu n'avŭ norocŭ. Prințulŭ Alesandru alŭ Bulgariei îlŭ birui la Slivnița, urmărindŭ armata sêrbéscă până dincolo de Pirot. Atuncĭ a intervenitŭ în favórea lui Milanŭ Austro-Ungaria și după încheierea armistițiului a urmatu pacea dela Bucurescĭ.

Din timpulŭ rĕsboiului cu Bulgaria se dateză neînțelegerea dintre regele Milan și regina Natalia, care merse până la divorțŭ. Regina Natalia era în prepusŭ, că simpatiséză cu partida rusécă, cu liberalii, a cărorŭ șefŭ este Risticĭ. Milanŭ o considera ca pe o dușmană a lui neîmpăcată politică temêndu-se că voiesce sĕ-lŭ rĕstórne de pe tronŭ, ca sĕ pótă deveni ea regentă pe lângă fiiulŭ sĕu.

Același Risticĭ, de a căruia conspirațiune cu regina Natalia se temea regele Milanŭ fŭ numitŭ acum de elŭ în fruntea regenții. Nu-i mirare că neașteptata schimbare a lucrurilorŭ în Serbia a produsŭ atâta sensațiă și impresiă rea mai alesŭ în cercurile conducĕtóre politice austro-ungare.

Deja se anunță din Belgradŭ că în cercurile diplomatice de acolo se consideră abdicațiunea regelui Milanŭ ca o învingere a diplomațnei rusescĭ, și asigurările ce vinŭ din Berlinŭ, că noua regență sêrbéscă va continua politica amicabilă Austriei urmărită de regele Milanŭ nu prea află credĕmêntŭ.

Diarele din Viena și Pesta accentuéză, că persóna regelui Milan era cea mai puternică garanțiă a raporturilorŭ amicabile ale Sêrbiei cu monarchia nóstră și recunoscu că prin abdicarea lui s'a perdutŭ acéstă garanțiă, imputându-i chiar cu amărăciune, că și-a părăsitŭ postulŭ, când era datorŭ a'lŭ păstra.

Câtŭ pentru căpetenia regenții, d-lŭ Risticĭ, noi scimŭ că este unŭ patriotŭ sincerŭ sêrbescŭ, care nu se va conduce decâtŭ de interesele țerii sale. Cu tóte aceste starea lucrurilorŭ, creată prin abdicarea regelui Milanŭ în Serbia, este de natură a deveni fórte amenințătóre pentru politica orientală a monarchiei nóstre.

DIN AFARĂ.

Turcia și Bulgaria.

Raporturile între Pórta otomană și guvernulŭ bulgarŭ suntŭ, precum se asigură, pentru momentŭ fórte încordate. Causa este Bulgaria, care fără autorisația prealabilă a puterei suzerane a începutŭ sĕ negocieze cu Serbia pentru încheierea unui tractatŭ de comerciu. Bulgaria fiind statŭ vasalŭ n'are după tractatele internaționale dreptulŭ de a încheia tractate speciale de sine stătătóre și Pórta va protesta prin urmare în contra memoratului tractatŭ bulgaro-sêrbŭ, décă se va încheia.

Unŭ circularŭ alŭ lui Zankov.

Zankov a adresatŭ amicilorŭ sĕi politicĭ din Bulgaria unŭ circularŭ, ale căruí puncte principale suntŭ: 1) Zankov dice, că Țarulŭ ascrie prințului Ferdinand prigonirea pornită contra clerului ortodoxŭ bulgarŭ; 2) Zankov sfătuesce, sĕ lucreze contra regimului actualului principe; 3) dice, că Țarulŭ i-a declaratŭ într'o audiență, că ia asupră-șĭ a desemna doi orĭ trei candidațĭ pentru tronulŭ bulgarŭ, dintre carĭ sĕ-șĭ alégă Bulgarii pe viitorulŭ lorŭ principe.

Crisa patriarchatului ecumenicŭ.

După o scire mai nouă sosită din Constantinopolŭ tronulŭ patriarchului ecumenicŭ greco-ortodocsŭ trece în momentele de față printr'o crisă, a căreia resultatŭ va fi căderea patriarchului actualŭ, Dionisie V, pentru-că toțĭ Grecii din Constantinopolŭ precum și guvernulŭ Greciei suntŭ cu desevĕrșire nemulțumițĭ cu acéstŭ urmașŭ a lui Chrisostomŭ și Gregoriu, din causa sentimentelorŭ sale

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Poesii poporale.

La isvorŭ!

Intr'o vale rĕcorósă
Peste-o stâncă 'ntunecósă
La unŭ isvorŭ frumosŭ gătatŭ
Este unŭ drumŭ îndelungatŭ,
Totŭ cu florĭ și érbă verde,
Din tufișŭ mai nu se vede,
Cum curge apa de linŭ
Printre arborĭ, florĭ și crinŭ.
In drépta isvorului,
Chiar în vêrfulŭ dealului,
Este-o casă mititică
Și o fétă frumușică.
Ea când plécă după apă
In haine frumosŭ se 'mbracă,
La grumadĭ totŭ cu mărgele
Și 'n degete cu inele.
Când merge pe drumŭ în josŭ
Așa cântă de frumosŭ:
Bade bădișorule,
Unde eștĭ cu oile?
Décă eștĭ depărtișorŭ,
Pornesce mei tărișorŭ,
Inima mea 'n douĕ crépă
Décă nu vii sĕ te vĕdă,
Că erĭ séră în estŭ locŭ
Tu mĭ-ai disŭ cu mare focŭ,
Sĕ viu mâne după apă
Sĕ te mai vĕdŭ înc'odată.

Eu dorulŭ ți-l'am plinitŭ
Dér tu totușĭ n'ai venitŭ,
'Mĭ-iau apa și pornescŭ
Șĭ-acestŭ locŭ îlŭ părăsescŭ.
Când se plécă după apă
Sĕ 'șĭ umple cofa sĕ mérgă,
Atuncĭ unŭ versŭ s'audĭ
Pe stêncă, badea veni,
Când a ajunsŭ la isvorŭ,
Ne mai putêndŭ de-alŭ ei dorŭ,
O prinde pe după capŭ
Șĭ'i dă dulce sărutatŭ.
Am gânditŭ că nu-i veni
Și prin stîncĭ tu-i rĕtăci,
Cu oile pășunândŭ
Cu fluera fluerândŭ.
Bădișorule mĕ ducŭ,
Pleacă-țĭ gura s'o sărutŭ,
S'o sărutu odată bine
S'am o lună și trei dile.
*
Bădișorŭ depărtișorŭ
Nu'mĭ trimite-atâta dorŭ
Pe părău și pe isvorŭ
Și pe gura tuturorŭ.
Trimite-mĭ mai puțintelŭ
Și hai bade tu cu elŭ,
Că-s copilă tinerea
Și dorulŭ nu'lŭ potŭ ținea,
Și-sŭ copilă desmerdată
Cu dorulŭ nu'sŭ învĕțată.
*
Féta popii dela noi
Are caru cu patru boi
Și țênjală zugrăvită
Și totŭ nu se mai mărită.
*
Până tràia bădița
Era orașŭ ulița,
Décă bădița muri
Ulița se pustii,
Décă bădița s'a dusŭ,
N'a lăsatŭ nicĭ unŭ rĕspunsŭ
Cu cine sĕ mĕ iubescŭ
Ca sĕ nu mĕ păgubescŭ.
*
Nu te uita, lele dragă,
Că cămașa mea că-i neagră,
Că măicuța mea-i cam slabă
Și mândruța-i cam beteagă,
Muerea mi-e blăstămată
Totŭ clocesce ca pe vétră
De nu face țolŭ pe patŭ
Și cămașă pe bărbatŭ.
Au avutŭ unŭ țolŭ stricatŭ
Ș'atâta la purecatŭ
Și pe față și pe dosŭ
De-a rĕmasŭ cu totulŭ josŭ.
*
Frundă lată ca mésa
Rea cóbe e dragostea,
Cine-apucă a o'nvĕța
N'are capŭ de-a o lăsa
Nicĭ modru de-a o uita.
*
Pău în carŭ, pău în cărută
Că și-a prinsŭ badea drăguță,
Pău în carŭ, pău în telégă
Și prinde alta mai dragă.
*
De tinĕrŭ mĕ însuraiu
Și hîdă buhă'mĭ luaiu,
Nu sciu fĕta'i orĭ nevéstă
Numai mătăgală 'n casă.
Scóte capulŭ de sub țolŭ
Fugŭ vacile din ocolŭ,
Vițeii se mai omorŭ
Că gândescŭ că-i bóla lorŭ.
*
Ține Dómne ce mĭ-ai datŭ,
Că bine m'ai cumpĕtatŭ,
Numai capulŭ nu mĭ-ai spartŭ.
*
Bată-te morții rĕsboiu
Umpli casa de gunoiu;
Când în casă te-am băgatŭ
Dĕu nu a fostŭ desghețatŭ.
Au venitŭ și Pascile
Și totŭ legamŭ firele,
Când era pe la St. Georgiu
Fuseiu gata sĕ-lŭ tragŭ josŭ,
Când era pe la Rusale
Căpĕtai durerĭ de fóle
Și bărbatulŭ mĕ mustra
Și din gură-așa dicea:
Că eu nu'sŭ c'a altele
Dér nu vede foculŭ vine
Ce amarŭ pică pe mine.

turcofile. Grecii susțină, că patriarchulŭ Dionisie merge până a negligia chiar interesele capitale ale credincioșilorŭ săi numai spre a plăcé Turcilorŭ. Asemenea se dice, că starea economică a patriarchatului a devenitŭ sub guvernulŭ patriarchului actualŭ fórte critică, așa că patriarchulŭ a fostŭ silitŭ a face unŭ împrumutŭ la guvernulŭ turcescŭ de dece mii lire turcescĭ (vre-o 230,000 francĭ). In loculŭ patriarchului Dionisie, a căruia cădere este iminentă, se dice că se va alege ex-patriarchulŭ Ioachimŭ III, care e fórte populară la Grecĭ.

E întrebare însĕ, décă Pórta va confirma alegerea lui.

Din dieta unguréscă.

Sâmbăta trecută s'au continuatŭ desbaterile asupra §§ 24 și 25 ai proiectului de lege militară, și amŭ datŭ unŭ scurtŭ resumatŭ din ele. In cele următóre dămŭ mai pe largŭ desbaterile din aceeașĭ ședință:

Kis Albert se ridică în contra ordinațiunei ministrului de instrucțiune Csaky, prin care se pretinde pentru clasele gimnasiului superiorŭ propunerea limbei germane în limba germană, în timp ce limba și literatura maghiară se propune în scólele nemaghiare numai în a VII și a VIII-a classă în limba maghiară. Află vătĕmătóre acéstă ordinațiune și cere să se retragă.

Ministrulŭ *Csaky Albin*: Mai ânteiu trebue să constatŭ, că acea ordinațiune atâtŭ de incriminată nu stă în nicĭ o legătură cu proiectulŭ de lege militară. (Contradicerĭ în stânga și stânga extremă. Așa este! în drépta). Ar fi trebuitŭ să dau acéstă ordinațiune în orĭ-ce împrejurărĭ ne-amŭ fi aflatŭ, chiar și décă dispozițiile acestui proiectŭ de lege arŭ fi fostŭ altele de cum suntŭ. (Așa este! în drépta. Mișcare în stânga.) Décă, d. es., la geografiă, istoriă séu la altŭ obiectŭ de învĕțămêntŭ așŭ observa o negligere analógă cu cea a limbei germane, fițĭ sigurĭ, că așŭ purcede totŭ așa, ca și în casulŭ de față. (Aprobărĭ în drepta.)

Recunoscŭ însĕ, că în ceea ce privesce obiectulŭ, este adevĕratŭ că acéstă ordinațiune stă în legătură cu proiectul privitorŭ la legea militară, deórece acest proiecŭ vorbesce despre serviciulŭ, militarŭ, va să dică despre o carieră. pentru care din partea multora din patriă nu numai că e de doritŭ, dér este chiar necesară cunoscința limbei germane. (Mișcare în stânga estremă).

După acestea trebue să constatŭ cu părere de rĕu, că d-nii deputațĭ, carĭ de repețite orĭ au atacatŭ ordinațiunea mea, n'au fostŭ destulŭ de atențĭ cu privire la cuprinsulŭ aceleia. Décă ar fi fostŭ cu băgare de sémă, s'ar fi convinsŭ, că cuprinsulŭ ei corĕspunde pe deplinŭ cu legea, este basată pe lege. Nu se cuprinde în ea nicĭ barem o disposițiune nouă și nicĭ vre-o posițiune esceptională nu se creéză prin ea pe séma acelei limbĭ germane.

Thaly Kalman: Prin ea se impune limba germană ca limbă de învĕțămêntŭ.

Ministrulŭ Csaky: Ordinațiunea dice, ca în ceea ce privesce limba germană tocmai cu așa rigóre se purcédă profesorii de limba germană, ca și colegii lorŭ profesorĭ, carĭ propunŭ orĭ ce altŭ obiectŭ. Credŭ, că acésta probéză lămuritŭ, că ordinațiunea nu face esceptiune.

V'ațĭ ridicatŭ contra declarațiunei mele, prin care am susținutŭ, că destoinicia de a lupta, siguritatea statului, este mai de căpetenie chiar și decâtŭ interesulŭ culturalŭ. (S'audimŭ! S'audimŭ)! Ațĭ uitatŭ însĕ motivulŭ ce l'am adusŭ de odată cu susŭ disa mea declarațiune, că adecă mai întâiu trebue sĕ esiste statulŭ, mai întâi trebue să fiă asigurată patria și numai după aceea póte fi vorba despre interese culturale. (Aprobărĭ sgomotóse în drépta. Marĭ contradicerĭ în stânga și stânga extremă). După a mea părere acesta este unŭ adevĕrŭ atâtŭ de elementarŭ, încâtu față cu elŭ nu mai póte fi nicĭ o îndoială. Acésta o vorŭ recunóosce toțĭ aceia, carĭ vorŭ arunca o privire, fiă și numai fugitivă asupra stărilorŭ din Europa, carĭ silescŭ pe tóte statele Europei, ba chiar și pe Anglia, ca să-șĭ potențeze puterile sale de rĕsboiu. A închide ochii în fața unorŭ asemenea împregiurărĭ nu este ertatŭ, cu atâtŭ mai vîrtosŭ nu-i este ertatŭ a face acésta statului „maghiarŭ“, în a căruia imediată vecinătate se află una dintre acele mine politice, carĭ suntŭ pline cu materii esplosive. (Viue și îndelungate aprobărĭ în drépta. Hoch! Hoch! în stânga estremă. Vivate furtunóse în drépta). Ce interesŭ culturalŭ se jertfesce prin acestŭ proiectŭ de lege militară? Că tinerimea nóstră în casulŭ celŭ mai rĕu își va termina studiele cu 2 anĭ mai târdiu, eu nu țiuŭ că acésta ar fi o povară așa de grea, mai vîrtosŭ după ce sciu, că d. es. în anulŭ 1884, va să dică cu 4 anĭ înainte de asta, dintre tinerii juriștĭ înscrișĭ la universitatea din Budapesta numai 57 procente șĭ-au terminatŭ studiulŭ la timpulŭ recerutŭ. Va să dică nicĭ ei înșișĭ nu se prea grăbescŭ cu terminarea studielorŭ. (Mare sgomotŭ și mișcare în stânga și stânga estremă).

Printre neadevĕrurile pe carĭ le-a îngrămăditŭ aicĭ d-lŭ deputatŭ Thaly Kalman contra...

Thaly Kalman: Du-te în Rodosto*) la mormêntulŭ strămoșului d-tale (Viuă mișcare în drépta. Strigărĭ în stânga estremă: Trăéscă Thaly Kalman!)

Ministrulŭ Csaky: Suntŭ mai bine de 25 de anĭ de când lucrezŭ pe terenulŭ vieții publice și neîntreruptŭ, sub orĭ ce împrejurărĭ, principiulŭ meu a fost, ca nicĭ-odată să nu se tragă la îndoélă patriotismulŭ și stimarea convingerei partidei politice contrare, până când nu s'a doveditŭ contrarulŭ. Când am disŭ despre mine, că sunt bunŭ patriotŭ, n'am disŭ nicĭ odată, că pe cei ce nu vrĕu să crédă ca mine nu-i țiuŭ de patriоțĭ.

Thaly Kalman: Dér acésta ai subînțeles'o!

Csaky Albin: Eu dicŭ, că ca bunŭ patriotŭ primescŭ proiectulŭ, de aci nu urméză, că cei ce nu-lŭ primescŭ nu suntŭ bunĭ patrioțĭ. (Sgomotŭ, mișcare 'n stânga estremă. Strigărĭ: Ba urméză! — S'audimŭ! S'audimŭ! în drépta). Nu potŭ îndreptăți acusa ce mi-se face, că adecă ordinațiunea mea ar fi pripită. In 1879 a intratŭ în vigóre planulŭ de învĕțămêntŭ, ce cu óreșĭ-carĭ modificărĭ mai esistă și astădĭ... Credŭ așa-déră, că de atuncĭ a fostŭ destulŭ timpŭ pentru a se constata, décă corĕspunde óre acestŭ planŭ de învĕțămêntŭ cu recerințele și cu învĕțămêntulŭ actualŭ din scólele medii. Și décă esperiența a doveditŭ, că nu corĕspunde, respectivulŭ ministru a fostŭ datorŭ să facă ca să corĕspundă.

D-lŭ deputatŭ ante-vorbitorŭ face o paralelă între modulŭ cum se propune limba maghiară în scólele medii nemaghiare și între modulŭ cum se propune limba germană în scólele ce stau sub conducerea și disposițiunea guvernului. Dér limba maghiară se propune în scólele medii nemaghiare din prima classă până în cea din urmă, ba în a 7 și 8-a classă se propune nu numai limba, ci și istoria literaturei maghiare se propune în limba maghiară. Și eu constatŭ cu bucuriă, că în aceste scóle limba maghiară, respective instrucțiunea se face cu bunŭ succesŭ și că cunoscința limbei maghiare în aceste scóle progreséză tare. (Viue aprobărĭ în drépta.) Limba germană nu se propune în tóte classele; nu se va propune în urma acestei ordinațiunĭ nicĭ de aicĭ înainte, pentru că limba germană ca limbă de învĕțămêntŭ numai în classa 7 și 8 este ordonată, chiar așa, cum a fostŭ și până acum. (Mare sgomotŭ în stânga estremă.)

Thaly Kalman: In institutele protestante n'ai dreptŭ s'o facĭ acésta! (Mișcărĭ în drépta). Nu ne poțĭ dicta nouĕ limbă de învĕțămêntŭ! Eștĭ datorŭ să respectezĭ pactulŭ de pace dela Lintz. (Mare sgomotŭ în drépta. S'audimŭ! S'audimŭ!)

Eötvös Karoly: Una ca asta nu se va întémpla, d-le ministru (Mare sgomotŭ și mișcare în drépta.)

Thaly Kalman: D-lŭ ministru n'are dreptŭ să ne dicteze limbă de învĕțămêntŭ în scólele nóstre (Neliniște în drépta.)

Eötvös Karoly: D-te în Csaszlau! (Mare ilaritate în stânga și în stânga estremă. Strigărĭ în drépta: La ordine!)

Președintele: Rogŭ pe d-lŭ deputatŭ să asculte în liniște pe d-lŭ ministru și să nu facă întreruperĭ, căcĭ prin acésta conturbă mersulŭ pacinicŭ alŭ pertractărilorŭ.

Csaky Albin: Ce privesce scólele medii ale confesiunilorŭ autonome, observŭ, că acestora încă nicĭ nu s'a trimisŭ numita ordinațiune (Neliniște în stânga estremă)...

Kiss Albert se bucură, că sub „clasele superióre“, în carĭ limba germană să se propună în limba germană, ministrulŭ, prin declarațiunea făcută acum, înțelege numai a 7-a și a 8-a classă. Se declară liniștitŭ și fiindŭ că ministrulŭ de culte nu este de multŭ ministru, nu-lŭ învinovățesce pe elŭ, ci pe organele lui.

Horváth Gyula într'o vorbire mai lungă ia în apĕrare guvernulŭ. Lovesce apoi în opoziția: Opozitia dice, că cu ea este opiniunea publică. Intrebațĭ déră — dise Horvath — décă se află în Ungaria o astfelŭ de opiniune publică, care să permită în parlamentŭ lupta cu arme obstrucționale?

Décă vețĭ afla dvóstră 500 de ómenĭ inteligențĭ, carĭ să aprobe atacurile obstrucționale, atuncĭ ar puté fi vorba despre aceea, că țéra acésta este pe o cale periculósă. Atacurile, ce s'au îndreptatŭ, amenințările, ce acum au devenitŭ generale și carĭ s'au făcutŭ adinéorea față cu d-lŭ ministru de culte, acestea nu suntŭ de natură a esprima opiniunea publică a țĕrei, și décă suntŭ îndreptățițĭ domnii din stânga estremă a se provoca la opiniunea publică a țĕrei, orĭ cine din sala acésta este îndreptățitŭ a se provoca la aceea, că óre vada dietei atuncĭ, când vada președintelui, vada guvernului. . . .

Csatar Zsigmond: (Sărindŭ înfuriatŭ de pe scaunŭ) N'are vadă! (Furtunóse strigărĭ: La ordine! La ordine! S'audimŭ pe președintele!)

Horvath Gyula: .... totulŭ se atacă (Csatar începe a-lŭ întrerupe mereu. Se face confusiă și sgomotŭ mare. Cuvintele oratorului nu se audŭ. S'audŭ strigărĭ din drépta: La ordine cu Csatar!)

Președintele: Rogŭ pe dnii deputațĭ, mai vîrtosŭ pe d-lŭ deputatŭ Csatar Zsigmond.....

Csatar: (Sare înflăcăratŭ dela locŭ) Da eu n'am dreptŭ să vorbescŭ? (Strigărĭ: S'audimŭ pe președintele. La ordine! La ordine!)

Președintele: Sunt silitŭ a admonia pe d-lŭ deputatŭ ca să asculte pe președintele. Sunt absolutŭ constrinsŭ a declara, că voiu fi silitŭ a aplica § 204 din regulamentulŭ dietei atuncĭ, când óre-care d-nŭ deputatŭ se lase a fi răpitŭ de furiă, încâtŭ își continuă agitația și atuncĭ, când îlŭ facŭ atentŭ, când pentru a doua óră îlŭ admoniezŭ... (Strigărĭ în drépta: Afară cu elŭ!)

Csatar Zsigmond: Der altulŭ nu vorbesce? (Sgomotóse strigărĭ în drépta: Afară cu elŭ!)

Președintele:.... atuncĭ voiu fi silitŭ a lua disposiția prevĕdută în § 204. (Aprobărĭ sgomotóse. Strigărĭ în drépta: La ordine! Strigărĭ asurditóre: Trăéscă președintele! Csatar se ridică și elŭ și strigă mereu. Sgomotulŭ fiindŭ mare, cuvintele lui nu s'audŭ.)

După acésta sgomotele asurditóre se continuară. Președintele sună clopoțelulŭ și amenință cu aplicarea § 204 contra deputaților turburătorĭ ai ordinei. Horvath Gyula începŭ să vorbéscă. Din stânga și stânga estremă fŭ ne'ncetatŭ întreruptŭ. Sgomotulŭ abia lăsa să se audă cuvintele lui. Horvath dice, că scopulŭ opoziției este să provóce cu orĭ-ce prețŭ crisă parlamentară. In stânga se audŭ contradicerĭ. Polonyi Geza strigă: Nu! Horvath nu mai póte vorbi de sgomotŭ. Polonyi Geza strigă: Coloman Tisza să mérgă în trébă-șĭ! Horvath nu crede că opozitia va învinge, își termină vorbirea dicêndŭ, că prin noulŭ proiectŭ de lege militară situațiunea se va îmbunĕtăți cu desĕvêrșire.

Polonyi Geza cere cuvêntulŭ în cestia personală, deórece Horvath a vătĕmatŭ întrega opoziția. Guvernamentalii nu-lŭ lasă să vorbéscă. După fie-care cuvêntŭ s'audŭ din partea lorŭ strigăte: Nu se póte! Nu se póte! La ordine N'are dreptŭ să vorbéscă! Josŭ cu elŭ! în timpŭ ce opoziția strigă continuu: S'audimŭ! Sgomotulŭ era peste mĕsură mare. După câteva minute Polonyi din nou vrea să vorbéscă. Guvernamentalii érășĭ începŭ sgomotulŭ și nu-lŭ lasă să vorbéscă.

Președintele vrea să intervină pentru a i-se da ascultare lui Horvath. Sgomotele'i înécă vocea. Din nou începŭ strigătele: Josŭ cu elŭ! N'are dreptŭ! etc. Președintele declară, că se vede silitŭ a închide ședința, din causa disordinei. Și la acésta i-se rĕspunde făcêndu-se unŭ sgomotŭ mare. Polonyi se mai ridică odată, guvernamentalii însĕ nicĭ acum nu-lŭ lăsară să vorbéscă. Președintele cerŭ ca cei ce vrĕu să asculte pe Polonyi să se ridice. S'a ridicatŭ maioritatea. In fine Polonyi, mulțămindŭ președintelui pentru sentimentulŭ lui de dreptate, renunță a mai vorbi. După ce se mai liniști sgomotulŭ și strigătele acestea asurditóre, vorbi Apponyi contra numițilorŭ paragrafĭ ai proiectului. (Elŭ privesce ca greșitŭ și nedreptŭ serviciulŭ de 2 anĭ alŭ voluntarilorŭ chiar și în casulŭ, când limba ungurésca ar fi îndreptățită. Provocându-se la legile vechĭ, despre carĭ amŭ vorbitŭ în articolulŭ primŭ de erĭ, dice că cestiunea limbei nu aparține drepturilorŭ corónei. Ședința se închise între ovațiunile făcute de opoziția la adressa lui Apponyi.

Eu de cum m'am apucatŭ
Lunea, Marța n'am lucratŭ,
Joile se țină legate
Nu lucru să-mĭ facŭ pĕcate,
Sâmbăta toțĭ o cinstescŭ,
Nu lucru, pĕcătuescŭ,
Dumineca-i di alésă
Sĕrbătóre'mpĕrătéscă,
Atuncĭ dormŭ și eu mai bine
Când nu mĕ mai mustră nime.
Mi s'a pusŭ somnu'ntr'o mână
Și-așŭ dormi o sĕptĕmână,
Mi s'a pusŭ somnulŭ în stânga
Șĭ-așŭ mai dormi încă una.
Dér bărbatulŭ îmĭ dicea:
Muere, sufleta mea,
Scólă, mulge vacile
Că vecina s'a sculatŭ
Și le-a mulsŭ și le-a mânatŭ
Și tu nu te-ai mai sculatŭ.
Muerea din graiu grăia:
De-ai bărbate-unŭ sufletŭ micŭ
Lasă-mĕ să dormŭ unŭ picŭ,
De le-oiu mulge, eu le-oiu mulge,
De nu, suntŭ vițeĭ ș'or suge,
Și le-oiu mulge și eu mâne
Și le-oiu țipa poimâne
Și le-oiu țipa pe ogóră
Șĭ-oiu ține dile să móră,
Totŭ în capulŭ satului
Rușinea bărbatului.

---

*) Rodosto e orașŭ turcescŭ în Tracia, are archiepiscopiă grecéscă; se vede trĕba că Csaky e grecŭ, se va fi chematŭ „Zaki“ orĭ „Taki.“

SCIRILE DILEI.

Trecerea pe la Predealŭ. Cetimŭ în „Epoca“: Mĕsurile de rigóre, la care erau supușĭ streinii ce treceau granița pe la Predealŭ, au fostŭ abolite. Trecerea în Austro-Ungaria prin acestŭ

punctŭ se póte face fără paşaportŭ chiar.

*
* *

Edificiu măreţŭ. In primăvéra anului acestuia se vorŭ pune fundamentele măreţului edificiu alŭ museului, bibliotecei, archivelorŭ şi Academiei române, din Bucurescĭ, după planulŭ architectului Schmieden din Berlin. Aceste planurĭ au fostŭ espuse la Berlin în salonulŭ societăţii de architectură şi belearte, şi pe câtŭ aflămŭ ele au fostŭ unanimŭ aprobate de ómenĭ cunoscĕtorĭ. *„România Liberă“* află, că edificiulŭ va fi situatŭ pe cheiulŭ Dâmboviţei, în loculŭ numitŭ altă dată grădina Mimi.

*
* *

Balulŭ iuriştilorŭ, ce s'a datŭ în reduta orăşănéscă Lunea trecută, a fostŭ, după cum ni-se raportéză, fórte bine cercetatŭ. Arangiatorii purtau pe peptŭ în gaura nasturelui unŭ paragrafŭ lucratŭ în emailŭ cu pantlică. Decorarea sălii precum şi întregŭ arangiamentulŭ au fostŭ lucsuosŭ. Ordinele de danţŭ pentru dame, representândŭ o diplomă înfăşurată c'unŭ sigilŭ ce atêrna de ea, şi cu marca Braşovului, erau scumpŭ şi elegantŭ lucrate. Petrecerea, care precum scimŭ, s'a arangiatŭ sub protectoratulŭ comitetului supremŭ conte A. Bethlen, a duratŭ până spre diuă.

*
* *

De-ale armatei române. „Românulŭ“ scrie: „E vorba a se crea unŭ statŭ maiorŭ regalŭ, în care sĕ intre numai oficerii, carĭ si-au făcutŭ studiele lorŭ în străinătate. Ni-se spune, că mai multĭ ataşaţĭ militarĭ dela legaţiunile străine din capitală vorŭ visita în curêndŭ şcóla nóstră militară şi unele casărmĭ din Bucurescĭ. Prin mijloculŭ lunei Aprile va sosi în capitală din streinătate o cupolă necesară pentru fortificaţiile dinpregiurulŭ capitalei. Indată ce ea va sosi, oficerii dela fortificaţii vorŭ începe a face mai multe esperienţe“.

*
* *

Numĕrulŭ oficerilorŭ armatei române, după cum spune „Rĕsboiulŭ“, este de 23 generalĭ, 72 colonelĭ, 86 loct.-colonelĭ, 180 maiorĭ, 758 căpitanĭ, 858 locotenenţĭ, 196 sub-locotenenţĭ; cu totulŭ 2773 oficerĭ. In numĕrulŭ acesta intră şi medicii şi oficerii de administraţie şi intendenţă, carĭ suntŭ toţĭ numai asimilaţĭ la grade.

*
* *

Furnisare pentru armata bulgară. Românulŭ dă sub reservă scirea, că guvernulŭ bulgarŭ va face în curêndŭ o comandă de materialŭ de resboiu la arsenalulŭ armatei române în Bucurescĭ.

*
* *

Focŭ in Zizinŭ. In nóptea de 4 spre 5 Martie n. vr'o 12 economĭ au suferitŭ marĭ pagube din causa unui incendiu. S'au arsŭ şi vite. Dintre păgubaşĭ numai doi suntŭ asiguraţĭ.

*
* *

Focŭ la Predealŭ. Unŭ incendiu a distrusŭ şcóla şi mănăstirea dela Predealŭ. Regele Carol a dispusŭ ca atâtŭ şcóla, câtŭ şi mănăstirea sĕ fiă restabilite pe contulŭ cassetei regale.

*
* *

Deraliare de trenŭ. Precum se raportéză din Dombovar în comit. Tolna, trenulŭ de marfă alŭ căii ferate ungare a deraliatŭ între Magocĭ şi Szaszvar. Conductorulŭ trenului a fostŭ omorîtŭ, fochistulŭ şĭ-a ruptŭ braţulŭ în douĕ locurĭ. Pe linia Barcĭ-Pakrac a deraliatŭ totŭ unŭ trenŭ de marfă între staţiunile Guilavds şi Bastaji. Nu s'a nenorocitŭ nimenĭ.

*
* *

Sinucidere. In Anghialaşŭ, lângă Sepsi-Sângeorgiu, s'a spêndŭratŭ locuitorulŭ Iosifŭ Pal, care dându-se beţiei se 'ngropase în datorii. Cu câţĭva anĭ mai nainte era omŭ în stare bună. Étă unde duce pe omŭ afurisita de beţie!

Parastasŭ pentru Archiducele Rudolfŭ.

Reghinulŭ-maghiarŭ, 3 Martie 1889.

Vinerĭ în 22 Februarie a. c. st. n. la 10 óre a. m. s'a celebratŭ în biserica gr. cat. din locŭ prin onor. D. Petru Ciobotariu parastasŭ pentru repausatulŭ Archiduce Rudolfŭ. La acéstă solemnitate a participatŭ unŭ numĕrŭ mare din poporenii gr. cat. şi de alte confesiunĭ, precum şi antistia comunală representată prin bravulŭ notariu de cercŭ D-lŭ G. Popŭ.

Ceremonia funebrală s'a terminatŭ cu „In vecĭ pomenirea lui!“ In fine preotulŭ prin rugăciunea Tatălŭ nostru concediă poporulŭ, care eşindŭ din biserică dicea: Dumnedeu sĕ-lŭ ierte şi sĕ'i odihnéscă sufletulŭ.

Unŭ poporénŭ.

Cergău-micŭ, Martie n. 1889.

Sâmbătă in 2 Martie n. s'a oficiatŭ în mica biserică gr. cat. din Cergăumicŭ mare părăstasŭ pentru sufletulŭ repausatului principe Rudolfŭ, celebrându-se mai întâiu s. liturgiă de către preotulŭ localŭ Vasiliu Suciu şi după aceea părăstasŭ. După finirea părăstasului proprietarulŭ din locŭ d-lŭ Simeon Moldovanŭ a ţinutŭ cu aceea ocasiune o cuvêntare storcêndŭ lacrimĭ din ochii auditorilorŭ, carĭ, deşi era di de lucru, totuşĭ s'au înfăţişatŭ în numĕrŭ însĕmnatŭ atâtŭ din Românii noştri, câtŭ şi dintre Schiai, carĭ totŭ în urma serviciului au rostitŭ cuvintele: Dumnedeu sĕ-lŭ ierte.

Românulŭ din Cergău.

Ţĕranii şi arendaşii ovrei în Judeţulŭ Iaşĭ.

Cetimŭ în „Telegrafulŭ Românŭ“ din Bucurescĭ:

Étă unulŭ din miile de casurĭ, care-i arată pe arendaşii jidovĭ în tótă nerușinarea lorŭ de jupuitorĭ: Bĕtrânulŭ Ionŭ Arvinte din Voinescĭ a luatŭ doi boi dela d. Mendel Moscovicĭ, arendaşulŭ; în schimbŭ a datŭ *doi juncanĭ şi o juncană*, şi a rĕmasŭ sĕ-i mai dea *96 francĭ*; a mai luatŭ érbă de *95 francĭ*; făcea dér tótă datoria 191 fr. Fratele sĕu Sandu Arvinte a luatŭ totŭ dela Moscovicĭ *érbă de 96 francĭ, 50 banĭ;* în schimbŭ a datŭ o vacă socotită pe 16 lei şi pentru restŭ a iscălitŭ împreună cu fratele sĕu Ionŭ unŭ zapisŭ, prin care se îndatorau sĕ dea arendaşului 400 vedre vinŭ, socotitŭ câte *1 sorocovĕţŭ* vadra; în felulŭ acesta Sandu Arvinte plătea datoria de 81 lei 50 banĭ prin *200 sorocoveţĭ*, adecă *185 fr.*, ér Ionŭ Arvinte plătea totŭ prin 185 fr. o datoriă de *147 fr.*, căcĭ din cei *191* dĕduse lui Moscovicĭ *44 fr.*; Moscovicĭ dér luă dela Ionŭ Arvinte *38 lei mai multŭ* şi dela Sandu Arvinte *103 lei şi 50 banĭ.*

Ce face Moscovicĭ? Vinde zapisulŭ lui Vas. Bahrim, vechiululŭ d-nei Negruţĭ. Omenii, de bună credinţă, se duc la Bahrimŭ, iau vase, căcĭ aşa era tocmélă cu Moscovicĭ şi în patru tómne, dau cele *400 vedre de vinŭ*. Când cereau ómenii chitanţă pentru vinulŭ adusŭ, Bahrim le dicea: „D'apoi bine am sĕ fugŭ eu, orĭ aveţĭ sĕ fugiţĭ voi! Ce vĕ mai trebue chitanţă?“ Omenii s'au încredutŭ în vorba lui şi n'au mai cerutŭ chitanţă. Când colo, Moscovicĭ dice, că nicĭ nu vrea sĕ scie c'au datŭ ei vinŭ lui Bahrim; sĕ-i plătéscă datoriile. Când ómenii înfăţoşază pe Moscovicĭ cu Bahrim, acesta se repede la Sandu Arvinte, îlŭ ia de mustaţa stângă, îlŭ rădică în susŭ, îlŭ stupesce în obrazŭ şi-i trage o palmă. Omulŭ a rĕmasŭ surdŭ de o ureche. Şi acéstă mârşăvie a făptuit'o Bahrim în faţa a o mulţime de ómenĭ, printre carĭ erau Vasile Turcumanŭ, George Agapi, Gh. Cărăuşŭ şi Gavrilŭ alŭ lui Alexandru Lungu. Şi nu s'a gătitŭ lucrulŭ. Moscovicĭ le face procesŭ la Buciumĭ, şi d-lŭ judecătorŭ îi condamna *sĕ plătéscă din nou* datoriile, deja plătite, şi sĕ mai dee fiă-care câte 35 lei cheltuelĭ de judecată. Ómenii au făcutŭ oposiţiă şi d. judecătoriu i-a făcutŭ sĕ se împace. Acésta nu însémnă a lua dece piei de pe unŭ omŭ?!

Da bine, stăpânirea românéscă n'are lécŭ pentru lifta jidovéscă? N'are lécŭ pentru judecătorĭ, ca celŭ din Buciumŭ? Nicĭ opinia publică românéscă n'are lécŭ pentru proprietarii orĭ arendaşii românĭ, carĭ ţinŭ vechilĭ jidovĭ? Tristŭ lucru!

Din camerile române.

Camera. Şedinţa dela 16 Februarie.

D-lŭ *Stefănescu* interpeléză pe d. ministru alŭ cultelorŭ, întrebându-lŭ, décă scie că preoţii suntŭ obligaţĭ a plăti unŭ abonamentŭ de 12 lei pe anŭ la unŭ diarŭ bisericescŭ şi că preoţii, carĭ nu plătescŭ abonamentulŭ suntŭ opriţĭ de a sluji.

La ordinea dilei urmarea discuţiei asupra proiectului pentru vêndarea bunurilorŭ statului în loturĭ micĭ sătenilorŭ.

D-lŭ *C. Cogălniceanu* protestéză asupra monopolului, ce încércă a'şĭ apropia guvernul junimist, asupra legilorŭ, carĭ trebuiau sĕ vie în discuţiă neapĕratŭ sub orĭce guvernŭ ar fi fostŭ, precum este legea vêndărilorŭ. D-sa e de opiniune a nu se mai face o a doua împroprietărire pe lângă cea dela 1864. D-sa arată, că guvernulŭ junimistŭ a comisŭ o greşélă mare publicândŭ proiectele d-sale în „Monitorŭ“; a îndârjitŭ astfelŭ pe ţĕranĭ. D-sa arată, că guvernulŭ junimistŭ a întrodusŭ socialismulŭ de statŭ. D-sa arată, că ar fi mai bine sĕ se întroducă o justiţiă mai dréptă şi o administraţiă mai bună. Ţĕranulŭ n'are dreptŭ nu numai la proprietăţile particulare, dér nicĭ chiar la acelea ale statului.

D-lŭ *M. Cogălniceanu:* Erore! (Aplause.)

D-lŭ *C. Cogălniceanu* conchide dicêndŭ, că e pentru proiectulŭ guvernului sĕu mai bine alŭ comitetului delegaţilorŭ.

D-lŭ *Gh. Panu* arată lipsurile legei propuse de comitetulŭ delegaţilorŭ, lipsurile suntŭ ca şi în legea dela 1864. Proiectulŭ nu are nicĭ o prevedere, nicĭ măcarŭ pe unŭ timpŭ de 15 anĭ. Legea d-lui Carpŭ totŭ mai conţine ceva bunŭ, anume dreptulŭ ce avea statulŭ de a cumpăra pămêntŭ dela particularĭ ca sĕ pótă avea de unde da şi la cei viitorĭ. In acéstă privinţă la 1864 era mai bine, căcĭ cei fără pămêntŭ aveau speranţă de a cumpăra dela statŭ.

Protestéză apoi d. Panu în contra suprimărei mĕsurei d-lui P. Carpŭ de a se da instrumente de muncă. Tóte neajunsurile proectului guvernului suntŭ îndreptate în celŭ alŭ d-lui Sĕulescu. Décă nu vĕ pasă, d-lorŭ, de interesulŭ ţĕranilorŭ, pese-vĕ celŭ puţinŭ de alŭ d-v., căcĭ se vorŭ mai produce multe crise. Decĭ cere sĕ se facă o reformă adêncă şi sĕ nu umblămŭ numai cu frase.

D-lŭ *N. Ceaurŭ Aslan* constată, că nicĭ unulŭ din oratorĭ n'a vorbitŭ în cestiune. — Combate tóte proiectele presentate, şi mai cu sémă pe celŭ presentatŭ de guvernŭ, care depăşesce chiar şi legea din 1864. D-sa crede, că în o asemenea cestiune de mare importanţă trebue sĕ se lucreze fără pasiunĭ, fără a se alerga după popularităţĭ şi avêndŭ în vedere tóte interesele.

D. Aslan este pentru clasificarea loturilorŭ, este ca ele sĕ fiă uniforme; se declară contra individualităţii, care nu este decâtŭ maioratulŭ anti-democraticŭ alŭ d-lui P. P. Carpŭ; d-sa mai cere a se da ţĕranilorŭ unŭ avansŭ de 600 lei, fiă în natură, fiă în banĭ. Cu aceste reserve d-sa se declară pentru luarea în consideraţiune a proiectului maiorităţei comitetului delegaţilorŭ. D-sa îşĭ manifestă dorinţa, ca acéstă cestiune a ţĕrănimei sĕ fiă resolvată de tóte partidele în ţéră.

D-lŭ *M. Kogălniceanu* face studiulŭ legei rurale dela 1864, precum şĭ-alŭ reformelorŭ făcute de liberalĭ pentru ţĕranĭ. Cu ce se póte glorifica partidulŭ-conservatorŭ? Boerii cei vechĭ au datŭ moşii călugărilorŭ grecĭ, ale cărorŭ scandalurĭ suntŭ de toţĭ cunoscute. (Aplause). Aduce omagii Domnului Cuza, care a secularisatŭ averile mănăstirescĭ şi a împroprietăritŭ pe ţĕranĭ şi regretă că nimenĭ din oratorii, carĭ au vorbitŭ ierĭ şi adĭ n'au pomenitŭ de marele Domnŭ.

Critică proiectulŭ propusŭ de comitetulŭ delegaţilorŭ pe care îl declară de retrograd, d-sa cere sĕ se ia în consideraţiă contra-proiectulŭ minorităţei, rĕmâindŭ ca în urmă sĕ fie amendatŭ. Se pronunţă pentru o reformă largă. D sa dice, că décă d. Carpŭ va fi în stare sĕ aducă la îndeplinire cele cuprinse în proiectulŭ sĕu, va fi unŭ omŭ mare şi declară, că 'lŭ va ajuta. (Aplause prelungite).

D-lŭ *G. Vernescu*, ministru alŭ justiţiei, ţine mai întâiu a spune, că d-sa n'a variatŭ dela 1864 şi până astădĭ în ideile ce a avutŭ asupra cestiunilorŭ sociale. Face istoriculŭ legei din 1864 şi adauge, că d. Kogălniceanu a fostŭ în erore când a spusŭ, că 2—3 din moşii erau aservite călugărilorŭ (sgomotŭ, întreruperĭ). Dice că trebue luatŭ în considerare proiectulŭ delegaţilorŭ, primind numai a se chibzui asupra avansului ce ar fi de datŭ.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Belgradŭ, 8 Martie. Noulŭ cabinetŭ e formatŭ esclusivŭ din radicalĭ: Gruicĭ presidiulŭ şi afacerile esterne, Vuics finanţele, Sauşanovics afacerile interne, Gyurics rĕsboiulŭ.

Londra, 8 Martie. In camera lordilorŭ a declaratŭ ministrulŭ-preşedinte Salisbury, că cele ce se petrecŭ în Serbia parŭ a avé mai multŭ unŭ caracterŭ personalŭ decâtŭ a fi o schimbare politică. — In camera comunelorŭ a presentat guvernulŭ unŭ proiectŭ pentru construirea a 70 corăbii de rĕsboiu în cursŭ de $4^1/_2$ anĭ.

Belgradŭ, 8 Martie. Manifestulŭ regelui accentuéză intenţiunea, ce de multŭ o nutrea, de a abdice la tronŭ, arată principiile politicei interne şi esterne, dicêndŭ că nisuinţa lui a fostŭ ca sĕ facă din statulŭ sêrbescŭ unŭ elementŭ de linişte şi de ordine. Regele e convinsŭ, că ţéra va trage folosŭ din lucrarea sa. „Puterea mea s'a sleitŭ. Noua eră pretinde puterĭ ce eu nu le simţŭ în mine“. — Proclamaţiunea guvernului apare astădĭ. Din interiorulŭ ţĕrii sosescŭ manifestaţiunĭ omagiale. Regina Natalia a salutatŭ telegraficŭ pe fiiu-sĕu. Regele Milanŭ va presenta împĕratului Franciscŭ Iosifŭ pe fiulŭ sĕu Alexandru, care-lŭ însoţesce la Budapesta.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 8 Martie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.40	Vênd.	9.42
Argintŭ românescŭ -	„	9.35	„	9.40
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.57	„	9.59
Lire turcescĭ - - -	„	10.82	„	10.86
Imperialĭ - - - -	„	9.82	„	9.86
Galbinĭ	„	5.60	„	5.65
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	109.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.50	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	128.—	„	129.—
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 7 Martie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - -	101.66
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	94.20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	145.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	99.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	119.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	114.75
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	104.75
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	104.75
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ - - -	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - -	104.75
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	104.75
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	99.85
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	137.25
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - - - - - - - - -	125.75
Renta de hârtiă austriacă - - - -	99.95
Renta de argintŭ austriacă - - - -	83.85
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	111.70
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	141.25
Acţiunile băncei austro-ungare - -	888.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	311.25
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	302.25
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - -	5.68
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	9.59½
Mărcĭ 100 împ. germane - - - - -	59.35
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	121.55

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Către onorații cetitori!

„Gazeta Transilvaniei" întră în anulŭ alŭ 52-lea alŭ esistenței sale.

Nenumĕratele dovedĭ de simpatiă și de încredere ce le-a primitŭ acestŭ organŭ de publicitate din partea Românilorŭ de pretutindenĭ cu ocasiunea aniversării a cincĭdecea a esistenței sale suntŭ cea mai viuă și mai puternică mărturiă pentru atitudinea sa politică și națională.

Răzimatŭ pe încrederea publicului romănŭ și condusŭ de iubirea de patriă și de datoria ce o are către sfânta causă a romănismului, organulŭ nostru n'a pregetatŭ de a aduce, mai alesŭ în cei ḑece anĭ din urmă, însemnate jertfe pentru a corespunde totŭ mai multŭ cerințelorŭ timpului și trebuințelorŭ cetitorilorŭ sĕi.

Astfelŭ dela 1 Ianuarie 1881 *„Gazeta Transilvaniei"* a începutŭ sĕ apară de trei orĭ pe sĕptĕmână totŭ cu prețulŭ de până atuncĭ, ér dela 1 Aprilie 1884 apare în fie-care ḑi, érășĭ cu același prețŭ, căcĭ cei 2 fl. adăugațĭ acoperŭ numai cheltuielile înmulțite cu portulŭ postalŭ.

De atuncĭ încóce amŭ făcutŭ totŭ ce ne-a statŭ în putință spre a aduce îmbunătățirĭ atâtŭ în redactarea ḑiarului câtŭ și în întocmirea sa esterióră, pentru care scopŭ amŭ isbutitŭ ca ḑiarulŭ sĕ-șĭ aibă tipografia propriă.

Nu-i vorbă, multe se cerŭ astăḑĭ dela unŭ ḑiarŭ, mai alesŭ când elŭ este chiămatŭ a servi causei unui poporŭ atâtŭ de multŭ prigonitŭ de sórte. Prin urmare nu putemŭ ḑice că amŭ ajunsŭ la capĕtulŭ îmbunătățirilorŭ.

Din contră, astăḑĭ când, ca nicĭodată până acuma, posițiunea ḑiaristicei nóstre s'a agravatŭ; când atâtea loviturĭ sunt îndreptate asupra ei cu vehemență așa de mare; când procese peste procese, condamnărĭ la închisóre și amende în banĭ o împiedecă în munca și stăruințele ei de a da pe față tóte nelegiuirile, prigonirile și asupririle și de a lupta pentru recâștigarea drepturilorŭ poporului românŭ: se cere dela noi sĕ ne încordămŭ puterile cu îndoită energiă și sĕ continuămŭ lupta cu curagiu neînfrântŭ, întroducêndŭ nouĕ reforme, pentru ca *„Gazeta Transilvaniei"* nu numai sĕ corĕspundă mai multŭ chiămării sale, ci sĕ se facă cu putință ca principiile salutare naționale ce le propagă sĕ pótă pĕtrunde până și în coliba țĕranului.

Condușĭ de aceste vederĭ, amŭ introdusŭ și cu începerea anului acestuia mai multe esențiale ameliorărĭ în ḑiarulŭ nostru.

Pe lângă programulŭ, ce l'amŭ observatŭ până adĭ la redactarea foii, suntemŭ decișĭ a cultiva mai multŭ și unele terene, cărora până acuma póte nu le-amŭ pututŭ da atențiunea cuvenită.

Spre scopulŭ acesta amŭ avutŭ fericirea a concentra împrejurulŭ nostru *unŭ numĕrŭ însemnatŭ de bărbați cu cunoscințe speciale,* carĭ vorŭ colabora regulatŭ la fóia nóstră, așa ca materialulŭ ce'lŭ va conține sĕ fiă câtŭ mai variatŭ, instructivŭ și acomodatŭ trebuințelorŭ poporului, nu numai pe tĕrĕmulŭ politicŭ, literarŭ și socialŭ, ci ținêndŭ deopotrivă sémă și de interesele sale din punctŭ de vedere alŭ economiei, educațiunei și higienei, alŭ afacerilorŭ sale cu autoritățile cu carĭ vine mai desŭ în atingere și alŭ trebilorŭ sale financiare și comerciale.

Afară de aceea câștigându-ne convingerea, că după împrejurările poporului nostru unŭ ḑiarŭ cotidianŭ nu este în stare a pĕtrunde în tóte păturile sociale — parte mare din causa prețului lui — și astfeliu sciind că sĕ sémte trebuința de a i se face cu putință orĭ și cărui Românŭ, care scie ceti, ca sĕ fiă informatŭ despre interesele și trebuințele lui, **dela anulŭ nou 1889 încóce amŭ mărítŭ în modŭ destulŭ de însemnatŭ prin adausurĭ numerele nóstre cu data de Duminecă și sĕ le întocmimŭ și sĕ le redactămŭ astfelŭ, ca sĕ intereseze pe orĭ și ce cetitorŭ și sĕ se pótă abona și separatŭ.**

Amŭ deschisŭ dér abonamentŭ la *„Gazeta Transilvaniei"*, care deși mai bogată în materialŭ, va costa ca și până acuma *12 fl. v. a., pe anŭ* și în deosebĭ pentru aceia, cărora impregiurările nu le értă de a abona întregŭ ḑiarulŭ, amŭ deschisŭ abonamentŭ separatŭ la *numerele cu data de Duminecă* ale *„Gazetei Transilvaniei"*, carĭ vorŭ costa **pe anŭ numai 2 fl. v. a.**

Rugămŭ pe abonații noștri de până acuma, ca sĕ stăruiască pe câtŭ le va sta în putință în cerculŭ domniilorŭ lorŭ pentru lățirea „GazeteiTr anilvaniei" precum și pentru rĕspândirea în poporŭ a numerelorŭ cu data de Duminecă, ce se potŭ abona și separatŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1888.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenŭ accelE-ratŭ	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Viena	11.10	8.—		
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezo-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rév		8.10	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucla		9.04	1.57	4.49
Huiedin		9.34	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriș			4.15	6.12
Ghirbĕu			4.36	6.24
Nădĕșel			4.58	6.38
Clușiu		10.34	5.26	6.56
	11.15			7.15
Apahida	11.34			7.41
Ghiriș	12.45			9.18
Cucerdea	1.30			10.—
Uióra	1.37			10.09
Vințulŭ de susŭ	1.45			10.19
Aiud	2.07			10.48
Teiușŭ	2.26			11.55
Crăciunelŭ	3.11			12.34
Blașiu	3.24			12.52
Micăsasa	3.54			1.34
Copșa mică	4.09			2.19
Mediașŭ	4.21			2.46
Elisabetopole	5.11			3.31
Sighișóra	5.45			3.59
Hașfalĕu	6.12			4.32
Homorodŭ	7.32			6.53
Ágostonfalva	8.17			7.21
Apatia	8.37			8.23
Feldióra	9.06			9.02
Brașovŭ	9.45			9.52
	1.55			
Timișŭ	2.53			
Predealŭ	3.28			
Bucurescĭ	9.35			

Predealŭ—Budapesta

	Tren de persóne	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ mixt	Trenu omnibus
Bucurescĭ			7.30	
Predealŭ			1.14	
Timișŭ			1.45	
Brașovŭ	—.—		2.32	
	4.10		7.10	
Feldióra	4.56		7.31	
Apața	5.37		8.14	
Ágostonfalva	6.07		8.36	
Homorodŭ	6.55		9.12	
Hașfaleu	8.36		10.24	
Sighișóra	9.13		10.46	
Elisabetopole	9.56		11.19	
Mediașŭ	10.37		11.47	
Copșa mică	10.59		12.02	
	11.16		12.09	
Micăsasa	11.37		12.25	
Blașiu	12.16		12.53	
Crăciunelŭ	12.33		1.05	
Teiușu	1.51		1.47	
Aiudŭ	2.18		2.08	
Vințulŭ de susŭ	2.48		2.30	
Uiora	2.56		2.37	
Cucerdea	3.14		2.53	
Ghirișŭ	4.01		3.26	
Apahida	5.28		4.40	
Clușiu	5.56		5.—	
	6.37	5.32		8.—
Nădășelŭ	6.58			8.36
Gihrbău	7.14			9.02
Aghireșŭ	7.29	6.11		9.32
Stana	7.56			10.11
B. Huiedin	8.18	6.43		10.51
Ciucia	8.58	7.12		12.16
Bucia	9.15			12.50
Bratca	9.34			1.19
Rév	9.53	7.51		2.—
Mezo-Telegd	10.25	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47			3.36
Várad-Velencze	10.57			3.52
Oradea-mare	11.04	8.42		4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.16
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Viena		11.10	2.—
Budapesta		8.20	9.05
Szolnok		11.20	12.41
Aradŭ		4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovațŭ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Paulișŭ	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop		6.09	7.37
Bĕrzava		6.28	7.55
Soborșinŭ		7.25	8.42
Zamŭ		8.01	9.12
Gurasad.		8.34	9.41
Ilia		8.55	9.58
Branicica		9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orăștia		11.09	11.37
Șibotŭ		11.39	12.—
Vințulŭ de josŭ		12.12	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.29	12.46
Teiușŭ	9.54	1.16	1.26

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenu mixt	Trenŭ de pers.	Trenŭ mixt
Teiușŭ	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2.32
Vințulŭ de josŭ	12.30	4.10	
Șibotŭ	1.01	4.43	
Orăștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	
Branicica	3.23	7.02	
Ilia	3.55	7.28	
Gurasada	4.08	7.40	
Zamŭ	4.44	8.11	
Soborșinŭ	5.30	8.46	
Bĕrzava	6.27	9.33	
Conopŭ	6.47	9.53	
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Paulișu	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Aradŭ	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	
Budapesta	6.—	8.20	
Viena	3.—	6.05	

Simeria (Piski)-Petroșeni

Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațegŭ	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	6.40
Petroșeni	12.30	7.12

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.05	5.48
Aradulŭ nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișóra	9.12	9.02

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradulŭ nou	9.11	8.01
Aradŭ	9.27	8.17

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda—Ghirișŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirișŭ	8.50	3.40

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	6.05
Odorheiu	9.45

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	5.38
Sighișóră	9.16

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa-mică	2.29	4.35
Șeica mare	3.02	5.05
Lomneșŭ	3.46	5.46
Ocna	4.18	6.17
Sibiiu	4.42	6.40

Sibiiu-Copșa-mică

Sibiiu	8.50	10.—
Ocna	9.17	10.24
Lomneșŭ	9.45	10.50
Șeica mare	10.20	11.20
Copșa-mică	10.49	11.45

Cucerdea-Oșorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoșŭ	3.56	11.11	4.20
M.-Bogata	4.06	11.20	4.30
Iernutŭ	4.43	11.57	5.11
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.28
Mirașteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	
Reghinul-sás.	7.56	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oșorheiu-Cucerdea

Reghinul-sás.		8.35	8.—
Oșorheiu		10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Mirașteu	7.16	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.40	12.58	11.02
Iernutŭ	8.03	1.19	11.23
M. Bogata	8.37	1.49	11.53
Ludoșŭ	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Unied.

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Unied.-Simeria (Piski)

Uniedóra	9.36
Cerna	9.50
Simeria	10.15

Murĕșŭ-Ludoșŭ-Bistrița

Murĕșŭ-Ludoșŭ	4.40
Țagŭ-Budatelecŭ	8.02
Bistrița	— —

Bistrița-Murĕșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	— —
Țagŭ-Budatelecŭ	9.41
Murĕșŭ-Ludoșŭ	1.11

Notă: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.